

S I D E N S I D S T . . . . .

Siden forrige nyhedsbrev blev udsendt, er bunkersregistreringsarbejdet blevet påbegyndt, og to grupper er i færd med at registrere dels Hanstholmfastningen og dels de mange mindre stillinger, som ligger mellem Hanstholm og Agger. Om selve projektet, se forrige nyhedsbrev s. 5.

De 20.000 kr., som Skov- og Naturstyrelsen efter alt at tænke ville bevillige i efteråret -88, er først blevet en realitet pr. 1. marts -89. Pengene er "øremærket" til den, af Miljøministeriet, igangsatte bunkersregistrering. Vi har derfor anset om del i Tipsmidlerne, ialt 5.000 kr., til vores forening, idet porto- og kopieringsudgifter sluger hele vores kontingent. Der skulle gerne blive råd til et eller to gode foredrag for foreningens medlemmer, og andre interesserede, i løbet af det kommende år.

Som det fremgår af omstående dagsorden, har bestyrelsen stillet et forslag om oprettelsen af en "radiogrupperne". Der er i de nærmeste år stærkt brug for at få interviewet de personer, som endnu kan huske store og små ting fra Besættelsestiden. Vi forestiller os, at der blandt vore medlemmer er nogle stykker, som deler dette synspunkt, og som vil gå igang med dette arbejde. Ved hjælp af egne interviews og ældre båndoptagelser, vil der være stof til mange, gode radioudsendelser. Vi vil helt sikkert kunne låne udstyr og få råd og vejledning fra f.eks. Radio Thy, som så senere vil kunne få lejlighed til at sende de færdige resultater. Bestyrelsen håber på at interessen og viljen til at udføre dette "arbejde" er tilstede, og vil på alle måder hjælpe "radiogrupperne" undervejs.

Men både i bunkersregistreringsarbejdet og et evt. radioarbejde gælder det, at der først må udføres meget research, inden resultaterne kan formidles - men formidles skal de.

Med venlig hilsen

P.B.V. Frank W. W. W.

INDKALDELSE TIL GENERALFORSAMLING LØRS DAG DEN 18. APRIL 1989 KL. 19.30

PA A HANSTHOLM SKOLE

DAGSORDEN IFLG. SELSKABETS VEDTÆGTER § 6:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Rev. regnskab forelægges v/ kassereren
4. Behandling af forslag
5. Fastsættelse af selskabets organisation
6. Fastsættelse af kontingent for 1989-90
7. Valg af bestyrelse og revisorer
8. Valg af 3 suppleanter
9. Eventuelt

ad 3) Det reviderede regnskab uddeles på generalforsamlingen

ad 4) Forslag bedes rettet til formanden senest 4. april. Der er foreløbigt stillet et forslag:

A) Forslag om oprettelse af en "radio-gruppe" inden for selskabet. En gruppe bestående af folk som er interesseret i at foretage interviews og som, gennem radioudsendelser til Radio Thy, Radio Midt/Vest og DR, kan formidle vor lokale besættelsestidshistorie til en større kreds.

ad 5) I forlængelse af ovenstående forslag, bør selskabets organisation måske i højere grad bestå af mindre "emnegrupper", f.eks. en "bunkersgruppe", en "radiogrupper", en "effektindsamlingsgruppe" etc. etc.?

ad 6) Der er indkommet et forslag om en forhøjelse af kontingentet til 60 kr. pr. år, blandt andet p.g.a. de forhøjede portoudgifter.

ad 7) Fra bestyrelsen er Jens Sørensen og Frank Weber på valg; begge er villige til at fortsætte. Da de to valgte revisorer, Svend Sørensen og H. Frøkjær Knudsen, ikke ønsker at fortsætte, skal der vælges to nye. Personforslag til bestyrelsen og til revisorer, bedes rettet til formanden senest den 4. april.

ad 8) De 3 suppleanter på valg er: Evald Skovgaard, Lykke Jeppesen og Esben Kæsgaard.

Frank W. W.
formand

"HILSEN TIL JARL"

- om våbenedkastninger 1944-45
af Bent Rolighed og Frank Veber

I tiden umiddelbart før og under de Allieredes invasion i Normandiet, blev våbensendingerne til den danske modstandsbevægelse nedbragt til et minimum. Man prioriterede naturligvis våbenleverancerne til den franske modstandsbevægelse højest, idet man i kampen for at få fodfæste på kontinentet, havde god brug for dennes støtte.

Invasionen lykkedes og trods en kraftig tysk modstand, brød de Allierede i august 1944 endelig igennem den tyske vestvold, og nu gik det stærkt. Den 25. august var Paris befriet, den 4. september stod britiske tropper i Antwerpen og den 25. september mødte de amerikanske tropper deres britiske allierede ved Dijon.

Denne udvikling ændrede på afgørende vis situationen for de danske modstandsgrupper. Fra Norge søgte tyskerne at sende tropper til fronten i syd, hvilket skulle imødegåes med intensiveret jernbanesabotage i Danmark. Samtidigt blev der frigjort våbenforsyninger, som tidligere var blevet sendt fra England til det franske og belgiske område, som nu stort set var blevet befriet. Fra august 1944 begyndte kurven over allierede forsyninger til Danmark at stige meget kraftigt.

Man begyndte at etablere de såkaldte "Eureca"-pejlestationer, som skulle vejlede de allierede piloter frem til nedkastningspladserne. I august blev der således etableret en station på Thyholm og i oktober en på Agerø i Limfjorden. På dette tidspunkt fløj piloterne så vidt muligt efter pejleapparaterne, og fra slutningen af september bestemte man

Eureka i funktion på en nedkastningsplads.

derfor, at der ikke længere skulle sendes lyssignaler fra de indkomne fly. Ligeledes skulle flybesætningerne forsøge at kaste lasten i første forsøg, for ikke, ved en længerevarende kredsen over stedet, at afsløre pladens og modtageholdets placering.

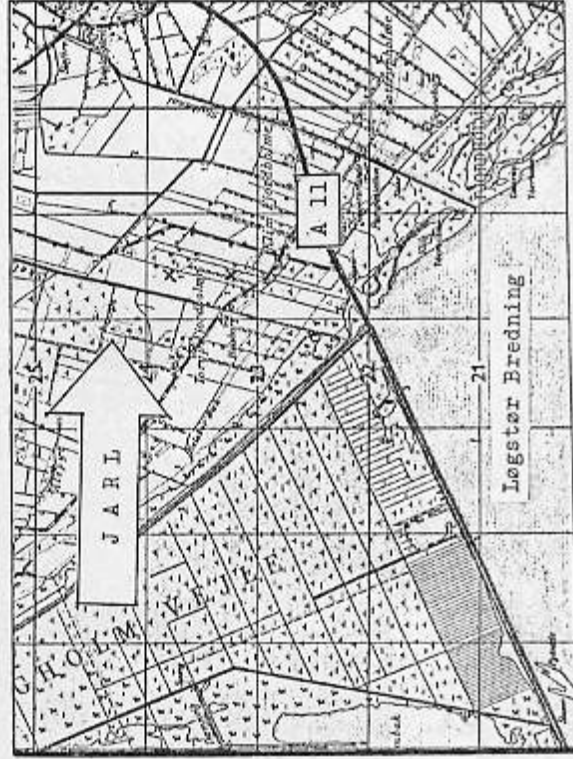
Der var både stationære og bærbare pejleapparater, hvilket da også fremgår af et brev fra nedkastningschefen Toldstrup til Knud Hansen på Agerø: "Hvad De har hørt om de to grammofoner på Mors, passer ikke helt, men jeg kan oplyse... at vi har to slags grammofoner, nemlig samme model som Deres, som mere er beregnet på fast stationering, og en mindre rejsemodel som man kan tage med ud på skovtur. Det er ganske rigtigt, at vi har en lille fyr på Mors."

"Hilsen til JARL"

Om eftermiddagen den 30. november 1944, blev 9 bombemaskiner lastet med våbencontainere i England. Et af disse flys besætninger fik udleveret ordre om at nedkaste

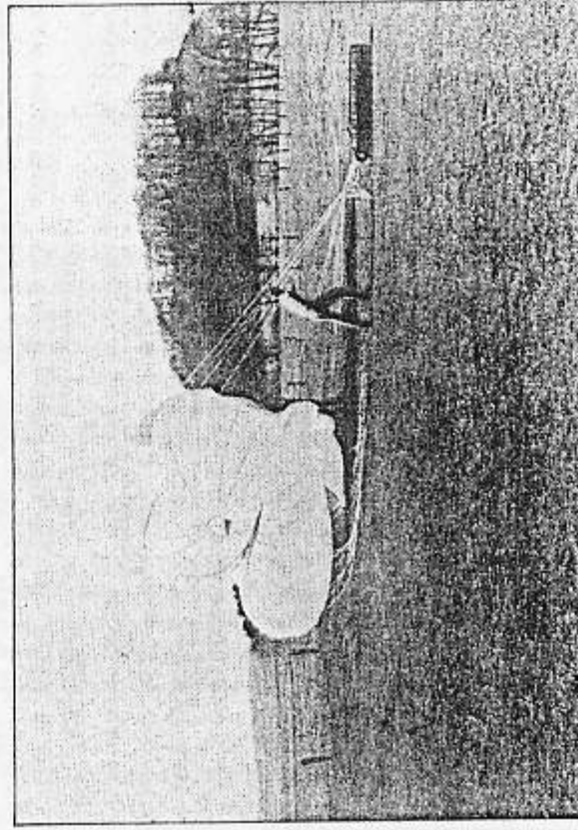
lasten på modtagepladsen "JARL" ved Klitm Fjordholme i Vester Hanherred. Aftenen kom, og flyet tog afsted med kurs mod Thy.

Nidolf Nielsen, idag 85 år og bosiddende i Fjerritslev, var med til at modtage våbensendingerne til "JARL" og har til Bent Rolighed fortalt følgende om sine oplevelser netop denne aften:

Det var den første sending der kom ned, og det gik noget anerledes end ventet. Nidolf Nielsen husker det tydeligt, fortæller han, for det var hans søsters fødselsdag, og hun, der boede i nabolaget, havde inviteret gæster til aftenkaffe. Det ville være meget påfaldende, om ikke Nidolf Nielsen var med, og derfor tog han også del i festlighederne, selv om hans tanker hele tiden kredsedde om den "hilsen til Jarl", der først på aftenen havde været i BBC's udsendelse og som betød, at det engelske fly kunne ventes fra kl. 23.00.

Omkring kl. 22.30 var han nedt til at gå, syntes han. De andre undrede sig højlydt. "Det er den tossede vaccination", forklarede Nidolf Nielsen og så lidende ud. Adskillige i selskabet var kendt med den slags gener, så man mente at kunne forstå ham. Ude på marken ved det aftalte sted var de andre 12-14 mænd allerede på plads. Et øjeblik efter kom flyet, og nu gik alt efter beregning.

Container med faldskærm.

Containerne blev samlet, puttet i jorden og dækket med græstørv så omhyggeligt, at da Nidolf Nielsen den næste morgen - forergivende at være på jagt - passerede stedet, kunne han til sin tilfredshed se, at intet ville røbe nattens begivenheder. Men alligevel var ikke alt i sin gode orden.

Uheldigvis var det gået sådan, at de før omtalte fødselsdagsgæster var på vej hjem, netop da flyet kom og nedkastede sin ladning. Nogle kunne have set, hvad der ske-

te, og for alt i verden måtte det ikke komme videre! Derfor påtog Nidolf Nielsen sig straks om morgenen at opsøge alle gæsterne. Han snakkede med dem om vejr og vind, om vaccinationen og festen, og hvis han forstod, at de på hjemturen havde set noget usædvanligt, sagde han: "Lad os være enige om, at det vil vi ikke snakke mere om."; og det fik alle ind for. Men ak! Rygterne begyndte alligevel at svirre, og det var noget, der kunne uro i sindet under resten af krigen.

Det fik dog sådan, at de havde lykken med sig. De overlevede. De skaffede forsyninger, der betød øgede muligheder i kampen for et frit Danmark. De var med til at vise omverdenen, at Danmark ikke bare var "Hitlers lille kanarifugl". Anderledes stillet var den anden part i arbejdet - flybesætningerne! For efter Befrielsen kom det frem, at to fly med hele deres besætning på ialt 12 mand var forsvundet i havet. Det ene efter veludført opgave ved "JARL", og det andet på vej dertil.

Herom skriver Anders Bjørnvad i "Faldne allerede flyvere 1939-1945", at en Stirling-bombemaskine fra 299. eskadrille, natten til den 12. april 1945, skulle nedkaste en våbensending på en plads ved Holmene ("JARL")

RAPPORT

Landsmeldningscentralen Esbohavn, den 1. december 1944.

till Lederen af Statens civile Luftværn for bogst

d. 30/11 1944 kl. 12.00 til d. 1/12 1944 kl. 12.00.

1) ROBERTSLEAG, SHAPPELLINGER o.l.l.	Ingen.
2) BRUNEN, MATHIAS, J. P. ...	Ingen.
3) OVERLYNNER, H. ...	Ingen.

L.K.O. holder:	
27236 - Kl. 20.34:	1 Maskine under nedflyvning i midtsteke Distrikt, Kurs N
27239 - Kl. 20.36:	1 Flyvemaskine ved Middelhavet, Kurs 0.
27236 - Kl. 20.36:	2 Maskiner over sydveste Distrikt, Kurs S.
27250 - Kl. 20.40:	1 Maskine over V. Ostern, Kurs S.
27255 - Kl. 20.45:	Sat ud for Nørby, Kurs S. 0.
27286 - Kl. 20.48:	1 Maskine over Store Bølt, Kurs S.
27287 - Kl. 20.51:	1 Maskine befinder sig på S. f. Ringstov, Kurs N. S.
27287 - Kl. 21.06:	1 Maskine over Østern ved Tøse S.
27561 - Kl. 21.18:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs V.
27560 - Kl. 21.25:	Maskin, er nu over Fyn, Kurs V.
27561 - Kl. 21.25:	1 Maskine med 2 Maskiner ved nedflyvning ved Ringsted, Kurs
27561 - Kl. 21.24:	1 Maskine over Skåne og Sjælland, Kurs V.
27595 - Kl. 21.48:	1 Maskine i Rummet over Skåne, Kurs S.
27594 - Kl. 21.49:	1 Maskine ved V. Bølt, Maskine ved Hornens, 2 Maskiner
27600 - Kl. 21.50:	1 Maskine ved V. Bølt, Maskine ved Kurs 0.
27580 - Kl. 21.51:	1 Maskine over V. Bølt, Kurs S.
27592 - Kl. 21.52:	1 Maskine fra Als og ved Kullerborg, Kurs S.
27597 - Kl. 21.56:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs S.
27597 - Kl. 21.56:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs S.
27598 - Kl. 22.01:	1 Maskine over København.
27628 - Kl. 22.31:	1 Maskine over København.
27628 - Kl. 22.31:	1 Maskine over København.
27635 - Kl. 22.40:	1 Maskine over København, Kurs S. V.
27635 - Kl. 22.40:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs S. V.
27640 - Kl. 22.50:	1 Maskine i Rummet over Hornens, Kurs S. 0.
27642 - Kl. 23.05:	1 Maskine over Skåne og Sjælland, Kurs V.
27645 - Kl. 23.06:	1 Maskine i Rummet over København, Kurs S.
27628 - Kl. 23.30:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs S.
27649 - Kl. 23.51:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs S.
27650 - Kl. 23.48:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs V.
27650 - Kl. 23.48:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs V.
27650 - Kl. 23.51:	1 Maskine over Sydjylland, Kurs V.

Kopi af Statens Civile Luftværns rapport for natten til den 1. december 1944. Flyet blev observeret af SCL, mens de tyske luftmaldere, iflg. deres egne rapporter, intet så!

Short Stirling.

vest for Fjerritslev, men at flyet styrtede i havet. At der var stor aktivitet i lufttrummet over Danmark den nat, fremgår af det telegram man sendte fra London til Toldstrup: "Kastet onsdag 11. - 1/2 Lion til hver: SIGVART, MARIE, ANKER, BJARNE, OSVALD, LONE, DORTHE, STEFAN, WINSTON, SAMBO, BOJE, RITA, FLORA, ELSE, FERDINAND, OLE, BELLA - 11 Lion containers SIGMUND - fuldstændig Lion ladning ERNA - halv Fox ladning JANUS, WILLY,

